

Gutry, Czesław

Z pobytu Władysława Broniewskiego w Płocku

Notatki Płockie 1/1, 27

1956

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z POBYTU WŁADYSŁAWA BRONIEWSKIEGO W PŁOCKU

Było to latem 1955 r. Pewnej niedzieli zawiadomiono mnie, że przyjechał Władysław Broniewski z żoną i pragnie obejrzeć zbiory Biblioteki.

Jako opiekun tych zbiorów oprowadzałem gości po ciasnych przetoczonych magazynach Biblioteki. Poeta zamierza przyjechać do Płocka, aby w zaciszu murów bibliotecznych pracować nad rodzącym się poematem „Wisła”.

Pokazałem z okiem znany mi tak dobrze krajobraz wiślany, a w pracowni szufladkę z napisem „Vistulana”, zawierające specjalny katalog, poświęcony tym zagadnieniom. Pomiedzy czasopismami znalazły się i stare szkolne — ciekawy byłem, czy są mu znane, czy sam je wydawał. „Tak! Wydawałem. A czy jest piśmko „M ł o d z i d a” — zapytał. Wyszukałem w katalogu. Jest. Wyciągam z półki skromny zeszyt odbity na hektografie. Chwyć go poeta z ożywieniem, wspominając lata młodzieńczych wstłów. Pokazuje pierwsze, być może, publikowane wiersze żonie, która z rosnącym zaciekawieniem zaczęła się w nie wczytywać. „Widzę Cię!” — powiedziała. — „A ja, Konopnicka” — odrzekł od niechcenia Broniewski.

Zapytałem kto był autorem artykułów i wierszy czasopisma „Młodzi Idą”. „Tu prawie wszystko ja rapiślałem”. Broniewski wyliczał autorstwo swoich i kolegów artykułów. Chwyćłem za ołówek i w ten sposób powstała poniższa notatka bibliograficzna, dotycząca wczesnych utworów Władysława Broniewskiego, niegdys ucznia szkół płockich, do dziś tak mocno związa-

nego z miastem swoją młodoci.

Oto opis i treść czasopisma.

„M ł o d z i d a” (Płock) 1914, listopad (Pismo ręczne odbite na hektografie cm 36/23, ss. 16.

Od Redakcji. (Artykuły).

H. Dembowski (pseudonim Władysława Broniewskiego): Nastroje — poglądy — orientacje.

Jan Czamara (pseudonim W. Broniewskiego): Rok miniony.

W. Jerski (Pseudonim Mariańskiego): Rzecz o antyklerykalizmie.

Dział Literacki.

Orl (Kryptonim Władysława Broniewskiego): Już dość. Dziś. Na szczyt. (poezje).

A. Mech (Pseudonim Feliksa Celmera): Podwórce szkolne.

Kronika.

Okólnik. Ze szkoły. Z pensji. Rezultaty bojkotu szkolnego. Co myślą pensjonarki. Pan Grabowski mówi. (podpisał) Herman (prawdopodobnie pseudonim Władysława Broniewskiego dotyczy artykułu „Dwugroszówki” o Legionach).

Pismo było wyrazem buntu wobec starszego pokolenia, a pseudonimy, kryptonimy i treść wszystkich artykułów wskazują na jego nielegalność.

Nie dopytywałem się czy wyszedł następny numer oraz czy i gdzie pisywał Władysław Broniewski w czasopismach płockich. Może nadejdzie okazja i o tym się dowiemy. Już od roku na nią czekamy.

Czesław Gutry

OPRACOWANE RĘKOPISY PŁOCKIE I MAZOWIECKIE

Z BIBLIOTEKI IM. ZIELIŃSKICH T. N. P.

Dział rękopisów Biblioteki im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego zawiera wiele jednostek dotyczących Płocka i Mazowsza Płockiego. Tylko niektóre z nich zostały wydrukowane. Naukowe zbadanie i wykorzystanie zawartych w tych rękopisach materiałów może przyczynić się do lepszego poznania naszego miasta i regionu, ich tysiącletniej przeszłości i stanu obecnego. O skatalogowanych ostatnio rękopisach „płocko-mazowieckich” informuje spis poniższy. Sygnatury jednostek, zaczynające się od litery R, oznaczają numery inwentarza bibliotecznego.

Rękopisy: R. 2, R. 3, R. 5, R. 11 i R. 18 zostały zmikrofilmowane w roku 1955, w Stacji Mikrofilmów Biblioteki Narodowej w Warszawie.

R. 2. Odpisy z akt grodzkich, m. inn. płockich i rypińskich oraz inne dokumenty dotyczące głównie spraw prywatnych, pochodzące z XVII—XVIII wieku.

R. 3. Archiwum cechu stolarzy w Płocku z XVII—XIX w.

R. 5. „Rękopisy: autografy, oryginały i kopie” Zbiór utworzony przez historyka Wł. Smoleńskiego, zawierający materiały z XVII—XIX w., m. inn. dotyczące Mazowsza Płockiego.

R. 11. Projekt regulacji Wisły dla dobra żeglugi i rolnictwa, opracowany w 1867 r. przez inżyniera Jana Marka Lajourdie, francuza osiadłego w Radziwiu pod Płockiem. Rękopis w języku francuskim. Był drukowany ze skrótami w przekładzie polskim.

R. 15. „Ks. W. Krzyżanowski. Katedra płocka i jej biskupi” Około 1876 r. Rękopis był drukowany.

R. 18. Kopia, prawdopodobnie z XVIII w., statutów mazowieckich.

R. 29. „Towarzystwo Patriotyczne z r. 1831. „Lista członków, sporządzona w 1834 r. na użytek władz carskich, obejmuje także nazwiska działaczy mazowieckich.

R. 47. Notatki z nauk przyrodniczych uczniów szkół płockich z lat 1848—1860.

R. 67. Notatki prof. Stefana Rutskiego, dyrektora Biblioteki im. Zielińskich w latach 1907—1932, zawierające materiały do historii Płocka.

R. 73. Własnoręcznie napisany w 1848 r. życiorys oraz spis prac naukowych historyka mazowieckiego Wincentego Hipolita Gawareckiego, najbardziej czynne-

go członka dawnego Towarzystwa Naukowego Płockiego.

R. 102. „Opis historyczny Szkoły Płockiej”. praca nauczyciela Płockiego Marcina Okonia prawdopodobnie z 1835 r.

R. 109. Nieznanego autora „Opis topograficzny i statystyczno historyczny miasta gubernialnego Płocka” z 1860 r.

R. 111. a) Książka dochodów cechu wielkiego miasta Płocka z 1735—1768, b) Książka protokołów wyborów na cechmistrza” cechu wielkiego” miasta Płocka z 1755—1768 r.

R. 118. Księga cechowa miasta Płocka z 1684—1804 r.

R. 128. „Wiadomość o Szkole Płockiej zebrana dla Towarzystwa Naukowego Płockiego przez członka sekretarza Towarzystwa Kajetana Morykoni, rektora Szkoły Wojewódzkiej Płockiej. „Rozprawa z 1821 r., opisująca dzieje szkoły płockiej w latach 1781—1821. Rękopis był wydany w 1931 r. przez Towarzystwo Naukowe Płockie.

R. 158. Dr. Zdzisław Sokółski, Szpital płoński w latach 1916—1953. Maszynopis z 1954 r.

R. 198. Wiadomości o życiu i działalności dra Aleksandra Macieszki. Materiał zebrany przez Marię Macieszynę, a wykorzystany przez prof. Adama Wrzóska w jego książce pod tytułem: Aleksander Macieszka. Życie oraz działalność naukowa i społeczna. Materiał z lat 1900—1947.

R. 201. Aleksander Macieszka, prezes Tow. Nauk. Płockiego w latach 1907—1945. „Dzieje fotografii polskiej w zarysie”. Pierwsze w Polsce dzieło przedstawiające historię fotografii polskiej; w skutek wybuchu wojny w 1939 r. niedokończony — obejmuje okres od 1839 do 1889 roku. Z tego czasu zawiera fragmenty o historii fotografii w Płocku.

R. 211. Wykłady higieny d-ra Aleksandra Macieszki w szkołach płockich, na kursach itp. w latach 1916—1937.

R. 214. „Zakłady fotograficzne w Płocku”. Materiał z lat 1866—1939 zebrany przez d-ra Aleksandra Macieszki.

W miarę dalszego opracowania działu rękopisów będą podawane spisy dodatkowe. St. Kostanecki.